

Besluit

Goedkeuring van de concentratie tussen Jumbo Groep Holding B.V. en bepaalde activa van EMTÉ Holding B.V.

Muzenstraat 41 www.acm.nl
2511 WB Den Haag 070 72

Goedkeuring van de concentratie tussen Jumbo Groep Holding B.V. en bepaalde activa van EMTÉ Holding B.V.

Ons kenmerk : ACM/UIT/496929

Zaaknummer : ACM/18/032654

Datum : 26 juni 2018

Aantal pagina's : 19

Inhoudsopgave

Samenvatting en leeswijzer	4
1 Melding	5
2 Partijen	5
3 De gemelde operatie	5
4 Toepasselijkheid van het concentratietoezicht	6
5 Beoordeling	6
5.1 Relevante markten	6
5.1.1 Relevante productmarkten	6
5.1.2 Relevante geografische markten	9
5.1.2.1 Landelijke markt of lokale markten	9
5.1.2.2 Methode afbakening van mogelijke lokale markten	9
5.1.2.3 Mogelijke lokale markten	10
5.2 Gevolgen van de concentratie	11
5.2.1 Nationale markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten	11
5.2.2 Lokale markten voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten	12
6 Wijziging van de melding	16
6.1 Procedure	16
6.2 Inhoud voorstellen van partijen	16
6.3 Beoordeling door de ACM	18
6.4 Conclusie	19
7 Conclusie	19

Samenvatting en leeswijzer

Supermarktketen Jumbo wil 79 winkels van EMTÉ overnemen. Beide partijen zijn actief op het gebied van de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten, de inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel en het aanbieden van franchisediensten op het gebied van supermarkten.

De Autoriteit Consument & Markt (ACM) concludeert in dit besluit dat de overname van EMTÉ door Jumbo niet leidt tot een significante belemmering van de mededinging op de markten voor de inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel en het aanbieden van franchisediensten op het gebied van supermarkten. De toevoeging van de activiteiten van EMTÉ aan het aandeel van Jumbo is op deze markten beperkt en er zijn voldoende andere spelers actief.

De ACM heeft vastgesteld dat na de overname van EMTÉ door Jumbo op een mogelijke landelijke markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten voldoende concurrentie overblijft. Op landelijk niveau zijn er in Nederland op het gebied van de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten naast Jumbo en EMTÉ meerdere andere supermarktketens actief waaronder Albert Heijn, Lidl, Aldi, Plus en Coop. Daarnaast is de toevoeging van EMTÉ aan het aandeel van Jumbo op deze mogelijke landelijke markt beperkt.

Ook op lokaal niveau heeft de ACM onderzocht of er na de concentratie voldoende concurrentie overblijft op het gebied van de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten. Mogelijke lokale markten zijn afgebakend als het gebied dat binnen 10 minuten autoreistijd is te bereiken vanaf elk van de winkels van Jumbo en EMTÉ. Dit gebied is vervolgens in beginsel ingeperkt tot de betreffende woonplaats, tenzij er overtuigende argumenten zijn om ook supermarkten in (nabijgelegen) andere woonplaatsen mee te nemen. Daarbij kan het ook zijn dat een mogelijke lokale markt minder ruim is dan de woonplaats.

Het marktaandeel op de mogelijke lokale markten is een belangrijk criterium bij het beoordelen van de gevolgen van de concentratie. In de gebieden waar het marktaandeel niet of nauwelijks boven de 50% uitkomt, vindt de ACM het aannemelijk dat er voldoende keuzemogelijkheden overblijven en de supermarkten van partijen dus voldoende gedisciplineerd worden door concurrenten.

Op de mogelijke lokale markten waar het marktaandeel (ruim) boven de 50% uitkomt, heeft de ACM onderzocht in hoeverre er factoren zijn die dit hoge marktaandeel kunnen relativeren. Op vier mogelijke lokale markten heeft de ACM dit nader onderzocht. In Sint-Oedenrode ligt het marktaandeel van partijen weliswaar boven de 50%, maar is het voldoende aannemelijk dat de winkels van partijen gedisciplineerd worden door de winkels van concurrenten.

In Eindhoven-Noord, Reusel en Veghel komt het marktaandeel van partijen (ruim) boven de 50%. Uit onderzoek door de ACM is niet gebleken dat er factoren zijn die het hoge marktaandeel relativeren. Op deze mogelijke lokale markten is vastgesteld dat een significante belemmering voor de mededinging zou kunnen ontstaan wat nader onderzocht zou moeten worden in een vergunningsfase.

Om tegemoet te komen aan de geïdentificeerde mededingingsproblemen hebben partijen aangeboden om in Eindhoven-Noord, Reusel en Veghel een winkel te verkopen. Dit aanbod is neergelegd in een wijziging van de melding. In de situatie na de verkoop van deze winkels vindt de ACM het aannemelijk dat er voldoende keuzemogelijkheden overblijven voor consumenten en de supermarkten van partijen dus voldoende gedisciplineerd worden door de supermarkten van concurrenten.

Met inachtneming van de genoemde wijziging van de melding oordeelt de ACM dat de voorgenomen concentratie de concurrentie niet significant beperkt. Onder de voorwaarde dat de drie winkels als genoemd in de gewijzigde melding worden verkocht, mag Jumbo de 79 EMTÉ-winkels overnemen.

De ACM heeft dit besluit als volgt opgebouwd. Na enkele inleidende hoofdstukken over de melding bij de ACM (hoofdstuk 1), informatie over Jumbo en EMTÉ (hoofdstuk 2), de voorgenomen transactie (hoofdstuk 3) en de toepasselijkheid van het concentratietoezicht (hoofdstuk 4) bespreekt de ACM in hoofdstuk 5 de relevante markten (5.1.1 en 5.1.2) en daarna de beoordeling van de gevolgen van de voorgenomen concentratie (5.2). In hoofdstuk 6 komt het voorstel tot wijziging van de melding door partijen aan de orde. De ACM sluit in hoofdstuk 7 af met de conclusie.

1 Melding

1. Op 27 maart 2018 heeft de Autoriteit Consument en Markt (ACM) een melding ontvangen van een voorgenomen concentratie.¹ Jumbo Groep Holding B.V. (hierna: Jumbo) heeft gemeld dat zij van plan is 79 supermarkten van EMTÉ Holding B.V. (hierna: EMTÉ), onderdeel van de Sligro Food Group N.V. (hierna: Sligro), over te nemen.
2. In Staatscourant 19453 van 4 april 2018 heeft de ACM mededeling gedaan van de melding. Van een derde heeft de ACM een zienswijze ontvangen. Deze zienswijze behandelt de ACM in dit besluit waar ze relevant is voor de beoordeling. De ACM heeft schriftelijk vragen gesteld aan en gesprekken gevoerd met verschillende marktpartijen, een gemeente en de Consumentenbond.

2 Partijen

3. Jumbo is een besloten vennootschap naar Nederlands recht. Jumbo is voornamelijk actief in de supermarktsector. Jumbo exploiteert 243 eigen supermarktfilialen onder de naam 'Jumbo'. Daarnaast levert zij goederen en diensten aan franchiseondernemers die in totaal 341 supermarkten exploiteren op basis van de winkelformule 'Jumbo'. Voor al deze supermarkten doet Jumbo haar eigen inkoop. Verder exploiteert Jumbo ook 95 LaPlace restaurants. Tot slot exploiteert Jumbo Beheer B.V., een aan Jumbo gelieerde vennootschap, in Nederland acht golfspecialzaken onder de naam 'Jumbo Golf'.
4. EMTÉ is een besloten vennootschap naar Nederlands recht. Zij is een dochteronderneming van Sligro. EMTÉ is actief in de supermarktsector. Bij de overname zijn 79 supermarkten van EMTÉ betrokken. Dit zijn 66 eigen supermarktfilialen en 13 supermarkten die franchiseondernemers exploiteren op basis van de winkelformule 'EMTÉ'. Voor al deze supermarkten koopt EMTÉ haar producten in via de inkoopcombinatie Superunie.

3 De gemelde operatie

5. De gemelde operatie bestaat uit twee stappen. In de eerste stap nemen Jumbo en Coop Holding B.V. (hierna: Coop) door middel van een joint venture J&C Acquisition Holding B.V. (hierna: J&C Acquisition) alle aandelen in EMTÉ over van Sligro. Op 4 maart 2018 hebben Sligro, Jumbo en Coop hiertoe een Signing Protocol getekend, waarbij een aandelenovereenkomst *in agreed form* is gevoegd. In de tweede stap worden de verkregen vermogensbestanddelen verdeeld tussen Jumbo en Coop. Deze melding ziet op de overname van 79 supermarkten van EMTÉ door Jumbo. Coop

¹ Op grond van artikel 34 van de Mededingingswet.

heeft op 27 maart 2018 de overname van de resterende supermarkten en overige vermogensbestanddelen van EMTÉ gemeld bij de ACM.

6. Om tegemoet te komen aan mogelijk mededingingsrechtelijke bezwaren op het gebied van de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten hebben partijen aangegeven dat zij als onderdeel van de concentratie in drie plaatsen afstand zullen doen van een winkel van Jumbo of EMTÉ. Na overleg met de ACM hebben partijen op 15 juni 2018 de melding gewijzigd.

4 Toepasselijkheid van het concentratietoezicht

7. De gemelde transactie is een concentratie in de zin van artikel 27, eerste lid, onder b, van de Mededingingswet. Het gevolg van de transactie is dat Jumbo zeggenschap verkrijgt over de 79 supermarkten van EMTÉ. In lijn met de Geconsolideerde mededeling van de Europese Commissie inzake bevoegdheidskwesties² vormt de transactie in de eerste stap geen concentratie omdat deze transactie geen duurzame wijziging in de structuur van de markt teweegbrengt. J&C Acquisition houdt de verkregen vermogensbestanddelen niet duurzaam in stand. Jumbo en Coop zijn een bindende overeenkomst met elkaar aangegaan waarin zij de vermogensbestanddelen van EMTÉ onderling hebben verdeeld. Dit blijkt uit *amended and restated term sheet* van Jumbo en Coop van 27 maart 2018. Binnen een jaar zal J&C Acquisition de in deze *term sheet* genoemde 79 supermarkten overdragen aan Jumbo. Coop verkrijgt de resterende vermogensbestanddelen. De verkrijgingen van de verschillende vermogensbestanddelen door enerzijds Jumbo en anderzijds Coop van EMTÉ in de tweede stap vormen hiermee twee afzonderlijke concentraties.
8. Betrokken ondernemingen zijn Jumbo en de 79 supermarkten van EMTÉ.
9. De ACM stelt op basis van de omzetgegevens uit de melding vast dat de gemelde concentratie onder het in hoofdstuk 5 van de Mededingingswet geregelde concentratietoezicht valt.

5 Beoordeling

10. In dit hoofdstuk beoordeelt de ACM de voorgenomen concentratie. Hiertoe beschrijft de ACM eerst de relevante markten waarop partijen actief zijn. Paragraaf 5.1.1 bevat een beschrijving van de relevante productmarkten en paragraaf 0 de relevante geografische markten. Daarna licht de ACM de gevolgen van de voorgenomen concentratie in paragraaf 5.2 toe.

5.1 Relevante markten

5.1.1 Relevante productmarkten

11. De activiteiten van partijen overlappen op de volgende drie gebieden: (i) de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten, (ii) de inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel en (iii) het aanbieden van franchisediensten op het gebied van supermarkten.

² Geconsolideerde mededeling van de Europese Commissie over bevoegdheidskwesties op grond van Verordening (EG) nr. 139/2004 betreffende controle op concentraties van ondernemingen (2008/C 95/01), punten 29-33.

(i) Verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten

12. Evenals in eerdere besluiten van de ACM³ en de beschikkingspraktijk van de Europese Commissie⁴ en van mededingingsautoriteiten van andere EU-lidstaten zal in deze zaak worden uitgegaan van een afzonderlijke markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten waarbij geen nader onderscheid is gemaakt tussen supermarkten, hypermarkten en discounters. Daarbij is conform eerdere besluiten van de ACM een minimum verkoopvloeroppervlak (hierna: vvo) van de winkels in aanmerking genomen; supermarkten met een kleiner vvo hebben over het algemeen een beperkter assortiment en worden door consumenten niet gezien als volwaardig alternatief voor grotere supermarkten, zoals de winkels van Jumbo en EMTÉ. Ook de Europese Commissie⁵ en mededingingsautoriteiten van andere EU-lidstaten hanteren een minimum vvo.
13. Marktaandelen van fuserende partijen en hun concurrenten worden in het mededingingsrecht doorgaans berekend op basis van omzet. In deze zaak is voor het aandeel in de verkoop in eerste instantie het vvo van de winkels als basis genomen, omdat gegevens over de omzet niet voor iedere concurrent zonder meer beschikbaar waren.⁶ Het vvo is bruikbaar als eerste indicator voor het concurrentievermogen van een winkel. Bij de analyse van de mededingingsgevolgen in enkele problematische lokale markten is in deze zaak tevens gebruik gemaakt van marktaandelen op basis van omzet.

(ii) Inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel

14. Evenals in eerdere besluiten van de ACM⁷ wordt in deze zaak uitgegaan van een aparte landelijke markt voor de inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor de afzet via de detailhandel. In beginsel moet voorts rekening worden gehouden met verschillen tussen productgroepen. In deze zaak kan echter in het midden blijven of een onderverdeling in productgroepen dient te worden gemaakt, omdat de beoordeling van de zaak hierdoor niet wordt beïnvloed.
15. Op de inkoopmarkt voor dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel bedraagt het aandeel van Jumbo circa 19%.⁸ Het aandeel in de inkoopmarkt van Jumbo stijgt weliswaar in enige mate (met circa 2%) maar dat van Superunie daalt met hetzelfde percentage. Vóór de concentratie kopen de winkels van EMTÉ immers in via inkooporganisatie Superunie, na Albert Heijn de tweede grootste speler op de inkoopmarkt. De concentratie kan derhalve niet leiden tot een hogere concentratiegraad. Los daarvan blijft het marktaandeel van Jumbo na de concentratie nog onder dat van Albert Heijn en Superunie. Evenals in eerdere zaken wordt het niet aannemelijk geacht dat de marktaandelen op de afzonderlijke productgroepen sterk afwijken van voornoemde percentages.⁹

³ Zie de besluiten in zaak 7323/Jumbo – C1000 en in zaak 7432/Ahold – Jumbo Activa.

⁴ Zie de verwijzingsbeschikking van de Europese Commissie van 22 oktober 2015 in de zaak COMP/M.7702 - KONINKLIJKE AHOLD/DELHAIZE GROUP.

⁵ Zie de verwijzingsbeschikking van de Europese Commissie van 22 oktober 2015 in de zaak COMP/M.7702 - KONINKLIJKE AHOLD/DELHAIZE GROUP.

⁶ Voor de berekening van het marktaandeel op basis van vvo heeft de ACM zich gebaseerd op gegevens van partijen, die zich weer hebben gebaseerd op gegevens van Locatus en eigen informatie over hun winkels. Daarnaast heeft de ACM gegevens gebruikt van marktpartijen en uit de Supermarktgid 80^e editie, Ondernemers Pers Nederland december 2017.

⁷ Zie de besluiten in zaak 7323/Jumbo – C1000 en in zaak 7432/Ahold – Jumbo Activa.

⁸ Voor de bepaling van het marktaandeel op het gebied van de inkoop wordt uitgegaan van het marktaandeel bij de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten, omdat dat kan worden gezien als de weerspiegeling van het marktaandeel bij de inkoop. De marktaandelen zijn gebaseerd op gegevens van partijen en van DistriFood, dat zich weer baseert op gegevens van Nielsen, te raadplegen via <http://www.distriFood.nl/service/marktaandelen>. Marktaandelen zijn afgerond op hele procenten.

⁹ Zie de besluiten in zaak 7323/Jumbo – C1000 en in zaak 7432/Ahold – Jumbo Activa.

Zienswijze van een derde

16. De ACM heeft een zienswijze van een derde ontvangen die ingaat op de markt voor inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel. In de zienswijze wordt gesteld dat de ACM bij de beoordeling van de gevolgen van de concentratie rekening dient te houden met de interactie tussen de retailmarkt en de inkoopmarkt. Samengevat wordt in de zienswijze gesteld dat de concentratie tot gevolg zou hebben dat op bepaalde lokale retailmarkten een economische machtspositie ontstaat voor Jumbo of wordt versterkt hetgeen leidt tot een significante belemmering van de mededinging. Dit kan volgens de zienswijze tot gevolg hebben dat de betrokken supermarktketens besluiten op bepaalde locaties het aanbod te verschromen, hetgeen zou leiden tot een beperking van de afzetmogelijkheden van leveranciers en zou nadelig zijn voor consumenten.
17. ACM is van oordeel dat de stelling in de zienswijze dat er sprake is van interactie tussen de inkoopmarkt en de retailmarkt niet afdoet aan bovenstaande overwegingen ten aanzien van de mogelijke landelijke inkoopmarkt. In hoeverre er op bepaalde markten voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten een significante belemmering van de mededinging kan ontstaan, zoals in de zienswijze wordt gesteld, wordt hierna nader op ingegaan.

Conclusie

18. Gelet op het bovenstaande is er geen reden om aan te nemen dat de concentratie de mededinging op de markt voor inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via supermarkten op significante wijze zou kunnen belemmeren. Daarom zal hier in dit besluit verder niet op worden ingegaan.

(iii) Aanbieden van franchisediensten op het gebied van supermarkten

19. In eerdere ACM-zaken¹⁰ is een aparte markt voor het aanbieden van franchisediensten op het gebied van supermarkten onderscheiden, waarbij wordt uitgegaan van een geografische markt die tenminste nationaal van omvang is.
20. Het aantal franchisewinkels van Jumbo neemt door de overname van de EMTÉ-winkels met 13 toe tot 354. Op het totale aantal franchisesupermarkten in Nederland neemt het aandeel van Jumbo met circa 1% toe tot circa 24%.¹¹ Die toename is zeer gering.
21. Gelet op de geringe toevoeging van EMTÉ aan Jumbo is er geen reden om aan te nemen dat de concentratie de mededinging op de markt voor het aanbieden van franchisediensten op het gebied van supermarkten op significante wijze zou kunnen belemmeren. Daarom zal hier in dit besluit niet verder op worden ingegaan.

¹⁰ Zie de besluiten in zaak 7323/Jumbo – C1000 en in zaak 7432/Ahold – Jumbo Activa.

¹¹ Gebaseerd op gegevens van partijen en Distrifood, te raadplegen via <http://www.distrifood.nl/branche-bedrijf/artikel/2017/03/ontwikkeling-ondernemerswinkels-per-formule-2010-2017-101106325>

5.1.2 Relevante geografische markten

5.1.2.1 Landelijke markt of lokale markten

22. Partijen stellen in de melding dat sprake is van een landelijke markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten. Voor zover de ACM een beoordeling zou doen van de gevolgen van de concentratie op mogelijke lokale markten stellen partijen dat alle supermarkten in een gebied van 15 minuten rondom de winkels van partijen zouden moeten worden meegenomen.
23. In deze zaak kan in het midden worden gelaten of de markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten een landelijke of lokale omvang heeft. Zoals hierna blijkt, is noch uitgaande van een landelijke markt, noch uitgaande van lokale markten aannemelijk dat de concentratie (na de wijziging zoals hierna in dit besluit behandeld) de mededinging significant zou kunnen belemmeren.

5.1.2.2 Methode afbakening van mogelijke lokale markten

24. Voor de afbakening van mogelijke lokale markten is in deze zaak als vertrekpunt genomen het gebied dat in een straal van 10 minuten reistijd per auto ligt van elk van de supermarkten van Jumbo en van de 79 EMTÉ-winkels.
25. In eerdere besluiten¹² heeft de ACM voor de afbakening van de lokale markt als vertrekpunt genomen het gebied dat in een straal van 15 minuten reistijd per auto rond een supermarkt van partijen ligt. Jumbo stelt zich op het standpunt dat er geen reden is om af te wijken van een reistijd van 15 minuten omdat het koopgedrag van consumenten niet is veranderd.
26. De ACM ziet in deze zaak overtuigende argumenten om als vertrekpunt uit te gaan van een gebied met een straal van 10 minuten in plaats van 15 minuten reistijd per auto. In de eerste plaats blijkt uit het marktonderzoek onder concurrenten van Jumbo dat de ACM in het kader van deze zaak heeft uitgevoerd dat de reisbereidheid van de klant in het algemeen, en ook voor de in deze zaak specifiek onderzochte supermarkten, bij 10 minuten reistijd per auto of minder ligt. Klanten hebben een voorkeur voor een dichtbijgelegen supermarkt in de eigen woonplaats. Supermarkten zien dat ook als hun verzorgingsgebied.
27. Daarnaast blijkt ook uit onderzoek van Deloitte¹³ naar consumententrends in de supermarktbranche dat de gemiddelde afstand tot de supermarkt voor de consument 2,1 kilometer bedraagt en respondenten er gemiddeld 6 minuten over doen om deze afstand af te leggen.
28. Verder kan worden opgemerkt dat een gebied met een reistijd van maximaal 10 minuten als vertrekpunt voor de lokale markt in lijn is met besluiten van andere autoriteiten. De Belgische mededingingsautoriteit (BMA) heeft in een recent besluit (2016) inzake Ahold / Delhaize de relevante lokale markt benaderd door het gebied te bepalen waarbinnen een supermarkt (Delhaize) tenminste 80% van de omzet behaalt. Gemiddeld genomen komt dit overeen met een reistijd van minder dan 10 minuten. Ervan uitgaande dat de geografische markt in Nederland op gebied van supermarkten niet ruimer is dan die in België is een reisafstand van maximaal 10 minuten ook in Nederland aannemelijk. De Europese Commissie gaat uit van gebieden met een straal van tussen de 10 en 30 minuten reisafstand, afhankelijk van de bevolkingsdichtheid; Nederland kan worden aangemerkt als dichtbevolkt.

¹² Zie onder meer de besluiten in zaak 7323/Jumbo – C1000 en in zaak 7432/Ahold – Jumbo Activa.

¹³ Consumentenonderzoek 2017 van Deloitte Branchegroep Retail.

29. Uit de herkomstcijfers van verschillende winkels van partijen waarover de ACM beschikt, komt een vergelijkbaar beeld naar voren als in België. Uit deze gegevens blijkt namelijk dat over het algemeen (meer dan) 80% van de klanten komt uit een gebied op maximaal 10 minuten reistijd.
30. Overigens is er gelet op de dichtheid van supermarkten in Nederland doorgaans ook geen noodzaak voor consumenten om ver te rijden. Uit gegevens van het CBS blijkt dat gemiddeld reeds binnen 5 km vanaf een consument 22 supermarkten liggen.¹⁴

Uitzonderingen geografische markt

31. Aanvullend op het 10 minuten gebied is, conform eerdere besluiten,¹⁵ het aldus gevonden gebied in beginsel ingeperkt tot het gebied van de “woonplaats”.¹⁶ De achterliggende gedachte is dat de consument over het algemeen niet geneigd is om zijn dagelijkse boodschappen te doen in een andere plaats dan zijn woonplaats.
32. Op dit uitgangspunt kan echter een uitzondering worden gemaakt als een woonplaats is vastgegroeid aan een grotere woonplaats en/of de consument aantoonbaar bereid is om een nabijgelegen woonplaats te bezoeken.
33. Daarbij kan het ook zijn dat een mogelijke lokale markt minder ruim is dan de woonplaats, afhankelijk van daadwerkelijke consumentenstromen of in het geval een woonplaats (deels) groter is dan het 10-minutengebied. Dat laatste kan zich voordoen bij een grote woonplaats zoals Eindhoven.

5.1.2.3 Mogelijke lokale markten

34. Er zijn 60 gebieden waarbinnen de activiteiten van partijen in een straal van 10 minuten reistijd overlappen.
35. Voor 35 daarvan is er sprake van overlap in de woonplaats. Voor de volgende 33 gebieden is de mogelijke lokale markt afgebakend als de woonplaats, voor zover liggend binnen een reisafstand van 10 minuten van de EMTÉ- of Jumbo-winkel: Breda, Den Bosch, Dongen, Dordrecht, Drunen, Ede, Eindhoven, Enschede, Goor, Helmond, Hengelo, Hulst, Kaatsheuvel, Middelburg, Nieuwegein, Nijmegen, Nunspeet, Oisterwijk, Oss, Rijen, Rijssen, Reusel, Sint-Oedenrode, Tiel, Tilburg, Uden, Valkenswaard, Veghel, Veldhoven, Venray, Vlissingen, Vught en Wijchen.
36. Voor de volgende twee gebieden stellen partijen dat de omvang van de geografische markt niet de woonplaats betreft. Partijen stellen dat de omvang van de geografische markt voor Sint-Michielsgestel kleiner is dan de woonplaats. In het geval van Vlijmen stellen partijen dat de omvang van de geografische markt ruimer is dan Vlijmen.

Sint-Michielsgestel

37. Partijen zijn van mening dat de Jumbo-winkel in Maaskantje gezien de geografische ligging van deze winkel en de herkomstgegevens van de klanten buiten de analyse van de woonplaats Sint-Michielsgestel moet worden gehouden. Maaskantje (en dus ook de Jumbo-winkel in Maaskantje) ligt op enige afstand van de woonkern en het centrum van Sint-Michielsgestel en ligt geografisch gezien tegen de woonplaats Den Dungen aan.

¹⁴ Gegevens afkomstig van CBS Statline over 2016.

¹⁵ Zie onder meer de besluiten in zaak 7323/Jumbo – C1000 en in zaak 7432/Ahold – Jumbo Activa.

¹⁶ Nederland is verdeeld in ruim 2500 woonplaatsen. De gemeente bepaalt welke gebieden worden aangemerkt als woonplaats; in een gemeente kunnen meerdere woonplaatsen liggen.

38. Daarnaast geven partijen aan dat uit een onderzoek naar de herkomst van klanten van de Jumbo-winkel in Maaskantje blijkt dat [80-90]*% van de klanten uit Den Dungen inclusief Maaskantje komt. Bij de Jumbo-winkel in het centrum van Sint-Michielsgestel blijkt volgens partijen uit herkomstonderzoek dat [80-90]% van de klanten afkomstig is uit Sint-Michielsgestel, niet zijnde Den Dungen en Maaskantje.
39. De ACM volgt het standpunt van partijen dat de Jumbo-winkel in Maaskantje gezien de geografische ligging en de herkomstgegevens buiten de mogelijke lokale markt Sint-Michielsgestel valt. Voor Sint-Michielsgestel is de mogelijke lokale markt afgebakend als de woonplaats Sint-Michielsgestel exclusief Maaskantje.

Vlijmen

40. Partijen stellen dat het verzorgingsgebied van de Jumbo-winkel in Vlijmen groter is dan alleen Vlijmen zelf. Dit zou volgens partijen volgen uit onderzoek naar de herkomst van klanten van de Jumbo-winkel in Vlijmen. Partijen wijzen er verder op dat het winkelcentrum Helftheuvelpassage in het westen van Den Bosch aantrekkingskracht uitoefent op consumenten in Vlijmen.¹⁷
41. De ACM volgt het standpunt van partijen dat de mogelijke lokale markt ruimer is dan de woonplaats Vlijmen. Uit onderzoek door ACM onder marktpartijen blijkt dat inwoners van Vlijmen ook hun boodschappen doen in Den Bosch. Dat inwoners van Vlijmen bereid zijn gebruik te maken van die supermarkten wordt ondersteund door gegevens over bestedingen in het winkelcentrum Helftheuvelpassage in Den Bosch. De supermarkten in dit winkelcentrum hebben een belangrijke aantrekkingskracht op inwoners van Vlijmen, zo is ook uit het onderzoek van ACM naar voren gekomen. Daarnaast zijn deze winkels in Den Bosch vanuit Vlijmen op zo'n 6 à 7 minuten reistijd te bereiken. Voor Vlijmen is de mogelijke lokale markt afgebakend als de woonplaats Vlijmen inclusief de supermarkten in en in de buurt van het winkelcentrum Helftheuvelpassage aan de westkant van Den Bosch.¹⁸

Overlap binnen 10 minuten reisafstand maar niet binnen woonplaats

42. Er zijn 25 gebieden waar de activiteiten van partijen niet overlappen binnen een woonplaats, maar wel binnen het gebied binnen 10 minuten reistijd vanaf een winkel van partijen. Voor deze gebieden is de mogelijke lokale markt afgebakend als het gebied binnen 10 minuten reistijd vanaf elk van de betreffende winkels van partijen.¹⁹

5.2 Gevolgen van de concentratie

5.2.1 Nationale markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten

* In deze openbare versie van het besluit zijn delen van de tekst vervangen of weggelaten om reden van vertrouwelijkheid. Vervangen of weggelaten delen zijn met vierkante haken aangegeven. In het geval van getallen of percentages kan de vervanging hebben plaatsgevonden in de vorm van vermelding van bandbreedtes.

¹⁷ Partijen verwijzen in dat kader naar enkele rapporten voor de gemeente Heusden (waartoe Vlijmen behoort), waaronder "Effectstudie Centrum Vlijmen" van Ecorys en "Marktscan uitbreidingsruimte Detailhandel Centrum Vlijmen" van BRO.

¹⁸ Dit betreft de winkels van Albert Heijn en Jumbo in het winkelcentrum Helftheuvelpassage en de nabijgelegen winkels van Aldi (Boschmeersingel 115) en Lidl (Boschmeerplein 6).

¹⁹ De hier bedoelde mogelijke lokale markten zijn de gebieden binnen 10 minuten reistijd per auto vanaf de EMTÉ-winkels in Arnemuiden, Bathmen, Beek en Donk, Haaren, Kapelle, Koudekerke, Neede, Ossendrecht, Sprang-Capelle, Udenhout en Waalwijk en vanaf de Jumbo-winkels in Berghem, Berkel-Enschot, Bladel, Eibergen, Heeswijk-Dinther, Hoogerheide, Lieshout, Mariahout, Moergestel, Oost-Souburg, Schijndel (Rooiseheide), Son en Breugel, Terheijden en Volkel.

43. Op de mogelijke nationale markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten behaalden partijen in 2017 op basis van omzet een gezamenlijk marktaandeel van circa 20% (Jumbo circa 19% en EMTÉ circa 2%).²⁰ Naast partijen zijn op deze markt onder meer Albert Heijn, Lidl, Aldi, Plus en Coop actief. Albert Heijn is met een marktaandeel van circa 35% de grootste speler op de markt.
44. Gelet op het beperkte gezamenlijk marktaandeel van partijen, de aanwezigheid van sterke andere concurrenten en de geringe toevoeging door de overname van de EMTÉ-winkels is het niet aannemelijk dat de concentratie de mededinging op de mogelijke nationale markt significant zou kunnen belemmeren.

5.2.2 Lokale markten voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten

45. Conform de benadering beschreven in punten 34 tot en met 42 overlappen de activiteiten van partijen op het gebied van de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten op 60 mogelijke lokale markten.
46. Marktaandelen zijn een belangrijke eerste aanwijzing voor de economische macht die een supermarkt op lokaal niveau heeft. Omdat lokale markten in de praktijk doorgaans niet volledig geïsoleerd zijn van invloeden van daarbuiten en daarom enige flexibiliteit kunnen vertonen, moet met de marktaandelen op lokale markten met de nodige voorzichtigheid worden omgegaan. Voor de mogelijke lokale markten waar het gezamenlijke marktaandeel van partijen beneden de 50% ligt, wordt ervan uitgegaan dat de winkels van partijen ook na de concentratie in voldoende mate gedisciplineerd worden door de concurrentiedruk vanuit overige supermarkten.
47. Voor de mogelijke lokale markten waar het gezamenlijke marktaandeel van partijen de 50% overschrijdt, is de situatie op de desbetreffende lokale markt in eerste instantie als potentieel problematisch aangemerkt. Vervolgens heeft de ACM onderzocht of er factoren zijn die het gezamenlijke marktaandeel van partijen op deze lokale markten kunnen relativeren, zodat er ondanks het hoge gezamenlijke marktaandeel van partijen als gevolg van de concentratie toch geen sprake is van een significante belemmering van de mededinging. Hierbij heeft de ACM onder andere gekeken naar de omvang van de concurrenten, het aantal concurrenten, de geografische ligging van de winkels en consumentenstromen.
48. Voor de mogelijke lokale markten Breda, Den Bosch, Dongen, Dordrecht, Drunen, Ede, Enschede, Goor, Helmond, Hengelo, Hulst, Kaatsheuvel, Middelburg, Nieuwegein, Nijmegen, Nunspeet, Oisterwijk, Oss, Rijen, Rijssen, Tiel, Tilburg, Uden, Valkenswaard, Veldhoven, Venray, Vlissingen, Vught en Wijchen geldt dat het gezamenlijk marktaandeel van partijen op basis van vvo niet of nauwelijks de 50% overschrijdt, dat er diverse volwaardige alternatieven aanwezig zijn en dat er voor consumenten voldoende keuze overblijft. Er is daarom geen reden om aan te nemen dat op deze mogelijke lokale markten als gevolg van de concentratie een significante belemmering van de mededinging kan ontstaan.
49. Ook voor de mogelijke lokale markten zoals afgebakend in punten 39 en 40 te weten de woonplaats Sint-Michielsgestel exclusief Maaskantje en de woonplaats Vlijmen inclusief een deel van Den Bosch geldt dat het gezamenlijk marktaandeel van partijen op basis van vvo de 50% niet overschrijdt, dat er diverse volwaardige alternatieven aanwezig zijn en dat er voor consumenten voldoende keuze overblijft. Er is daarom geen reden om aan te nemen dat op deze mogelijke

²⁰ Gebaseerd op gegevens van partijen en van Distrifood, dat zich weer baseert op gegevens van Nielsen, te raadplegen via <http://www.distrifood.nl/service/marktaandelen>. De omvang van de Nederlandse markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten bedroeg in 2017 circa € 37,5 miljard.

lokale markten als gevolg van de concentratie een significante belemmering van de mededinging kan ontstaan.

50. Voor de 25 lokale markten waar geen overlap in de woonplaats maar wel binnen het gebied van 10 minuten reisafstand zoals vastgesteld in punt 42 bedraagt het gezamenlijk marktaandeel van partijen in vier gebieden 50% of meer. Dit zijn de gebieden van 10 minuten reistijd rond winkels van partijen in Bathmen, Heeswijk-Dinther, Udenhout en Bladel. Na onderzoek van de ACM is gebleken dat geen mededingingsproblemen ontstaan als gevolg van de concentratie in deze overlapgebieden, omdat de winkels van partijen op deze mogelijke lokale markten na de concentratie voldoende zullen worden gedisciplineerd door de winkels van concurrenten.
51. Op de mogelijke lokale markten Eindhoven-Noord, Reusel, Sint-Oedenrode en Veghel komt het gezamenlijk marktaandeel van partijen boven de 50% zowel op basis van vvo als op basis van omzet. De ACM heeft onderzocht of er in deze plaatsen factoren zijn die het gezamenlijke marktaandeel van partijen kunnen relativeren. De beoordeling volgt hieronder.

Eindhoven-Noord

52. De mogelijke lokale markt is vastgesteld als het gebied binnen 10 minuten reisafstand van de EMTÉ-winkel in de wijk Achtse Barrier in Eindhoven-Noord. Op deze mogelijke lokale markt liggen zes supermarkten: drie Jumbo-winkels, één EMTÉ, één Lidl en één Albert Heijn. Na de overname zou Jumbo hier vier supermarkten hebben tegenover slechts twee concurrerende supermarkten. Het gezamenlijk marktaandeel van partijen op deze mogelijke lokale markt bedraagt circa 70% op basis van vvo en circa [60-70]% op basis van omzet.²¹
53. Partijen betogen dat uitgegaan zou moeten worden van een gebied van 15 minuten reistijd vanaf de winkels van partijen. In dat geval zou het marktaandeel uitkomen op circa 29%. Daarnaast zou volgens partijen het hanteren van een grens van 10 minuten reisafstand leiden tot een kunstmatige beoordeling; er moet altijd nog rekening gehouden worden met de lokale marktomstandigheden. Indien niet van 10 minuten wordt uitgegaan, maar van 12 minuten komen er zes supermarkten in Eindhoven bij. Hieronder bevindt zich ook het winkelcentrum WoensXL dat volgens partijen een relatief grote aantrekkingskracht heeft.²²
54. Verder betogen partijen dat ook binnen het 10-minutengebied vanaf de EMTÉ-winkel er geen mededingingsproblemen ontstaan, omdat naast de vier winkels van partijen ook een Albert Heijn en Aldi in dit gebied zijn gevestigd. Consumenten zullen ook na de transactie nog uit drie supermarktformules kunnen kiezen. Ook stellen partijen dat de overname niet zal leiden tot een hoger prijsniveau van de omliggende Jumbo-winkels. Het beleid van Jumbo bestaat erin dat Jumbo altijd het laagste prijsniveau hanteert binnen een vestigingsplaats, in dit geval Eindhoven. [...]. Ten slotte zou rekening moeten worden gehouden met de concurrentiedruk die uitgaat van het online supermarktaanbod en bezorgdiensten, aldus partijen.
55. Volgens de ACM hebben partijen met de overgelegde informatie niet overtuigend aangetoond dat er lokale factoren zijn die het hoge marktaandeel van partijen op de mogelijke lokale markt in Eindhoven-Noord relativeren. Met de beschikbare herkomstgegevens van de in winkelcentrum WoensXL gelegen supermarkten is niet aangetoond dat er in significante mate klanten vanuit de wijk waar de EMTÉ-winkel is gevestigd naar de winkels in het winkelcentrum WoensXL op circa 12 minuten reistijd gaan.

²¹ Gerekend vanaf de Jumbo-winkel in Achtse Barrier is het gezamenlijk marktaandeel van partijen na de concentratie overigens nog hoger, namelijk circa 77% op basis van vvo en circa [70-80]% op basis van omzet.

²² Partijen baseren dit onder meer op een document van de gemeente Eindhoven, "Detailhandelsnota Gemeente Eindhoven, Wordt gekozen".

56. Bovendien geven ook de herkomstgegevens van de EMTÉ-winkel en de Jumbo-winkel in de wijk Achtse Barrier en de reisafstanden naar de meest nabije alternatieven geen aanleiding om aan te nemen dat het hoge marktaandeel van partijen gerelativeerd zou moeten worden. Voor beide van de daar gelegen winkels blijkt uit gegevens van partijen naar de herkomst van klanten dat de omzet voor [80-90]% à [80-90]% komt van inwoners van de wijk Achtse Barrier en de naastgelegen wijk Acht. Vanuit de EMTÉ-winkel bezien zijn de twee meest nabij gelegen andere supermarkten beide winkels van Jumbo. De eerste concurrerende supermarkten betreffen een Albert Heijn en een Lidl op een reisafstand van circa 8,5 minuut. Er is aldus gerede aanleiding te vrezen voor onvoldoende concurrentiedruk op de door Jumbo over te nemen EMTÉ-winkel en daarmee voor een significante beperking van de mededinging.
57. Los van de huidige prijsverhouding tussen de Jumbo-winkel en de EMTÉ-winkel in Achtse Barrier betekent het samengaan van beide winkels dat er voor de toekomst geen enkele concurrentie op prijs en andere parameters meer zou zijn tussen die winkels. Bovendien is vooralsnog onvoldoende aangetoond dat er vanuit de diensten van online en bezorgaanbieders voldoende concurrentiedruk uitgaat op supermarkten waaronder de in het geding zijnde. Hiernaar zou nader onderzoek moeten worden gedaan in een eventuele vergunningsfase.

Reusel

58. In Reusel komen twee van de drie supermarkten na de concentratie in handen van partijen. Dit betreft de twee grootste winkels uit deze plaats. Naast partijen heeft ALDI een winkel in Reusel. Het gezamenlijk marktaandeel van partijen in Reusel bedraagt circa 75% op basis van vvo.²³
59. Partijen menen dat er sprake is van een ruimer verzorgingsgebied dan alleen de plaats Reusel. Zo wijzen partijen op een onderzoek waaruit zou blijken dat circa 28% van de afvloeiende detailhandelsbestedingen aan dagelijkse goederen van de inwoners van Reusel in Bladel terecht komt.²⁴ Partijen wijzen ook op de omzet die behaald wordt met klanten uit België. Zo blijkt uit onderzoek naar de herkomst van klanten dat de Jumbo winkel in Reusel circa [20-30]% van de omzet met klanten uit België behaalt. De EMTÉ-winkel in Reusel behaalt volgens partijen naar schatting circa [20-30]% van de omzet met klanten uit België. Voor klanten uit België zouden volgens partijen ook supermarkten in andere plaatsen aan de Nederlandse kant van de grens een alternatief zijn voor Reusel.
60. Volgens de ACM hebben partijen met de overgelegde informatie niet overtuigend aangetoond dat er lokale factoren zijn die het hoge marktaandeel van partijen in Reusel relativiseren. De cijfers die volgen uit het onderzoek namens de provincie Noord-Brabant waar partijen op wijzen, komen niet overeen met de beschikbare gegevens over de herkomst van klanten van supermarkten. Op basis hiervan blijkt dat consumenten uit Reusel en omliggende plaatsen vooral in hun eigen plaats boodschappen doen. Zelfs indien van een ruimer verzorgingsgebied zou worden uitgegaan waarbij wordt gekeken naar de supermarkten in Reusel en de meest nabijgelegen plaats Bladel, wordt het gezamenlijk marktaandeel circa 55% op basis van vvo en circa [60-70]% op basis van omzet.
61. Het feit dat zo'n [20-30]% à [20-30]% van de omzet van de EMTÉ-winkel en de Jumbo-winkel in Reusel behaald wordt met klanten uit België kan volgens de ACM juist ook de sterke aantrekkingskracht van de winkels van partijen in Reusel benadrukken. Onvoldoende duidelijk is hoeveel van de omzet afkomstig van Belgische klanten partijen kwijt zouden raken bij een verslechtering van het aanbod, zodat hieraan geen conclusies kunnen worden verbonden. Vooral nog kan dan ook niet worden aangenomen dat van supermarkten in omliggende plaatsen

²³ Het gezamenlijk marktaandeel van partijen op basis van omzet laat geen wezenlijk ander beeld zien.

²⁴ Onderzoek in opdracht van de provincie Noord-Brabant, de Rabobank en Platform De Nieuwe Winkelstraat naar koopstromen in de metropoolregio Eindhoven.

waaronder België voldoende disciplinerende werking uitgaan op de winkels van partijen. Hiernaar zou nader onderzoek moeten worden gedaan in een eventuele vergunningsfase.

Sint-Oedenrode

62. In Sint-Oedenrode komen twee van de vier supermarkten na de concentratie in handen van partijen. Naast partijen hebben Albert Heijn en ALDI elk een winkel in Sint-Oedenrode. Het gezamenlijke marktaandeel van partijen bedraagt in deze plaats op basis van vvo circa 57% en op basis van omzet circa [60-70]%.
63. Partijen stellen mede op basis van gegevens over de herkomst van klanten dat de Jumbo-winkel en de EMTÉ-winkel zich op een ander deel van Sint-Oedenrode richten. De Jumbo-winkel is gevestigd in het noordelijke deel van Sint-Oedenrode. De EMTÉ-winkel is gelegen in het centrum van Sint-Oedenrode en richt zich meer op het zuidelijke deel van Sint-Oedenrode. De EMTÉ-winkel zou vanwege zijn geografische ligging eerder direct geconfronteerd worden met concurrentiedruk van Albert Heijn en ALDI dan van de verder weg gelegen Jumbo-winkel. Daarnaast stellen partijen dat er plannen zijn van de komst van een Lidl in Sint-Oedenrode en dat deze winkel ook mee genomen moet worden in een mededingingsrechtelijke analyse.^{25 26} Partijen geven aan dat als gevolg van de komst van de Lidl het gezamenlijk marktaandeel van partijen in Sint-Oedenrode onder de 50% zal uitvallen.
64. De ACM volgt het standpunt van partijen dat de Jumbo-winkel en de EMTÉ-winkel gezien hun geografische ligging zich op een ander deel van Sint-Oedenrode richten en dus niet elkaars meest nabije concurrenten zijn. Dit beeld wordt ondersteund door de gegevens over de herkomst van klanten van de winkels van partijen. Gezien de aanwezigheid van twee concurrerende supermarkten in Sint-Oedenrode die bovendien gelegen zijn tussen de winkels van partijen in en het feit dat beide winkels van partijen vooral klanten trekken uit een ander deel van Sint-Oedenrode acht de ACM het aannemelijk dat de winkels van partijen op deze mogelijke lokale markt na de concentratie voldoende zullen worden gedisciplineerd door de winkels van concurrenten.

Veghel

65. In Veghel zijn vier winkels van partijen gevestigd (drie van Jumbo en één van EMTÉ). Naast partijen hebben Albert Heijn, Lidl en ALDI elk een winkel in Veghel. Van de zeven winkels in Veghel komen er na de concentratie dus vier in handen van partijen. Daaronder bevinden zich de twee grootste winkels uit deze plaats. Het gezamenlijk marktaandeel van partijen in Veghel bedraagt circa 69% op basis van vvo en circa [60-70]% op basis van omzet.
66. Partijen stellen dat de EMTÉ-winkel en de Jumbo Foodmarkt in Veghel een regiofunctie vervullen. Uit onderzoek naar de herkomst van klanten van de Jumbo Foodmarkt volgt dat [40-50]% van de omzet afkomstig is van buiten de kern Veghel. Partijen schatten in dat circa [40-50]% van de omzet van de EMTÉ-winkel in Veghel wordt behaald met klanten van buiten de kern Veghel. Volgens partijen hebben deze winkels een ruimer verzorgingsgebied en moet daarom bij deze winkels ook de verdere concurrentiedruk in de regio worden meegenomen.
67. Volgens de ACM hebben partijen met de overgelegde informatie niet overtuigend aangetoond dat er lokale factoren zijn die het hoge marktaandeel van partijen in Veghel relativiseren. Ook het marktonderzoek van de ACM heeft niet laten zien dat er consumentenstromen naar nabijgelegen plaatsen zijn. Het feit dat zo'n [40-50]% à 40-50]% van de klanten van de EMTÉ-winkel en de

²⁵ De gemeente Meijerijstad, waar Sint-Oedenrode een onderdeel van is, heeft een bestemmingsplan vastgesteld dat voorziet in de ontwikkeling van een Lidl. *Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan 'Lidl, Boskantseweg 43-45 Sint Oedenrode', Staatscourant, Nr. 281, 3 januari 2018 en Gemeentebblad, Nr. 491, 3 januari 2018.*

²⁶ De gemeente heeft op 9 mei de aangevraagde omgevingsvergunning verleend. *Kennisgeving besluit op aanvraag omgevingsvergunning Boskantseweg 43 te Sint-Oedenrode, Gemeentebblad, Nr. 101164, 14 mei 2018.*

Jumbo Foodmarkt in Veghel uit de omgeving komt, kan volgens de ACM juist ook de sterke aantrekkingskracht van de winkels van partijen in Veghel benadrukken. Onvoldoende is duidelijk of deze consumenten uit de gehele omgeving afkomstig zijn of bijvoorbeeld uit naburige plaatsen waar geen andere supermarkt is gevestigd, zodat hieraan geen conclusies kunnen worden verbonden.

68. Vooral nog kan dan ook niet worden aangenomen dat van supermarkten in omliggende plaatsen voldoende disciplinerende werking uitgaan op de winkels van partijen. Hiernaar zou nader onderzoek moeten worden gedaan in een vergunningsfase.

6 Wijziging van de melding

6.1 Procedure

69. Om de mededingingsrechtelijke problemen weg te nemen, heeft Jumbo op 15 juni 2018 de melding van de voorgenomen concentratie gewijzigd. Deze wijziging is hieronder in de punten 70 tot en met 83 opgenomen.

6.2 Inhoud voorstellen van partijen

70. De voorgestelde wijziging van de melding houdt in dat Jumbo binnen een termijn van [...] na het besluit van de ACM in drie plaatsen de hieronder genoemde supermarkten van Jumbo en EMTÉ zal afstoten.

Naam	Adres	VVO (m ²)
Eindhoven		
EMTÉ – filiaal	Ardèche laan 5	1.280
Reusel		
Jumbo – filiaal	Markt 6	992
Veghel		
Jumbo – filiaal	De Boekt 20	910

71. Jumbo verbindt zich om binnen een zo kort mogelijke termijn, doch uiterlijk binnen [...] na het besluit van de ACM de af te stoten supermarkten aan één of meer onafhankelijke koper(s) over te dragen. Na overdracht zullen alle onderlinge banden met de betreffende supermarkten zijn verbroken. Specifiek ten aanzien van het vastgoed waarin de betreffende supermarkten zijn gevestigd, zal gelden dat Jumbo geen eigendom zal hebben, niet als verhuurder zal optreden en direct noch indirect invloed zal hebben op de huurcondities.
72. Jumbo zal slechts tot overdracht van de af te stoten supermarkten overgaan nadat de ACM de voorgestelde koper, de koopovereenkomst en andere overeenkomsten met deze koper voorafgaand schriftelijk heeft goedgekeurd.
73. De koopovereenkomst zal erin voorzien dat de koper en eventuele opvolgende kopers de betrokken supermarkt niet zonder voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de ACM binnen een periode van 1 jaar na de overdracht van de winkel door Jumbo doorverkoop. De ACM zal die

doorverkoop toetsen in overeenstemming met de criteria die gelden voor de koper, zoals neergelegd in de Richtsnoeren Remedies 2007.

74. Jumbo zal, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de ACM, gedurende 10 jaar na het besluit van de ACM in onderhavige zaak direct noch indirect enig economisch belang in, noch enige invloed op, de af te stoten supermarkten verwerven of enige franchiseovereenkomst aangaan ten aanzien van de af te stoten supermarkten.

Instandhouding concurrentievermogen af te stoten supermarkten

75. Jumbo verbindt zich, voor zover dat in haar invloedssfeer ligt, om ten aanzien van alle in punt 70 genoemde supermarkten:
- (a) De dienstverlening voort te zetten. Dit betreft onder meer de advisering ter zake van bedrijfseconomische, organisatorische en commerciële aangelegenheden die zich bij de bedrijfsuitoefening kunnen voordoen;
 - (b) Niets te doen of nalaten en geen enkele ontwikkeling te (doen) voortzetten of te gedogen, die de uitvoering van de overdracht zou kunnen bemoeilijken of belemmeren of de waarde van de over te dragen supermarkt nadelig zou kunnen beïnvloeden;
 - (c) De vaste activa, de knowhow, de commerciële informatie die vertrouwelijk is of aan intellectuele eigendomsrechten is onderworpen, de klantenbestanden en de technische en commerciële bekwaamheid van de werknemers in stand te houden;
 - (d) Er voor te zorgen dat alle relevante beheers- en administratieve functies worden vervuld, dat er voldoende kapitaal en krediet is (voor zover dit bedrijfseconomisch verantwoord is) en dat aan alle andere voorwaarden is voldaan die nodig zijn om optimaal te kunnen blijven concurreren;
 - (e) De gebruikelijke standaard voor kwaliteit, prijs en service van de supermarkt te handhaven; en
 - (f) Het sleutelpersoneel te stimuleren aan te blijven.
76. Jumbo zal er zorg voor dragen, voor zover dat in haar invloedssfeer ligt, dat de in punt 70 genoemde supermarkten hun bedrijfsvoering op normale wijze zullen kunnen blijven voortzetten en in overeenstemming met de normale gang van zaken in het verleden.

Monitoring trustee

77. Jumbo zal er voor zorg dragen dat binnen drie weken na het besluit van de ACM een monitoring trustee in de zin van de Richtsnoeren Remedies 2007 van de ACM wordt benoemd voor de periode tot en met de overdracht van de betrokken supermarkten in alle 3 plaatsen aan een koper en totdat de ACM décharge heeft verleend.
78. De monitoring trustee zal toezien op de levensvatbaarheid, het concurrentievermogen en de overdraagbaarheid van alle in punt 70 genoemde supermarkten. Tevens zal de monitoring trustee toezicht houden op de voortgang van het afstotingsproces, in het bijzonder de inspanningen van Jumbo om een geschikte koper te vinden.
79. In dit kader zal de monitoring trustee de ACM maandelijks rapporteren conform het door de ACM goedgekeurde mandaat.

80. Jumbo verbindt zich om de monitoring trustee te voorzien van informatie met betrekking tot de bedrijfsvoering van de in punt 70 genoemde supermarkten voor het toezicht op de levensvatbaarheid, het concurrentievermogen en de overdraagbaarheid van de betreffende supermarkten.
81. De benoeming van een onafhankelijke trustee zal na voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de ACM geschieden. De trustee zal over de vereiste expertise en vakbekwaamheid beschikken en onafhankelijk zijn van partijen. De trustee zal geen strijdige belangen hebben. Jumbo zal de ACM alle relevante gegevens verstrekken die benodigd zijn om te beoordelen of de trustee voldoet aan de voorwaarden van punt 53 van de Richtsnoeren Remedies 2007 van de ACM. De kosten van alle diensten die de trustee in de uitoefening van zijn taken verricht, zijn voor rekening van partijen en de vergoedingsregeling zal geen afbreuk doen aan de onafhankelijkheid of de effectiviteit van de trustee bij het vervullen van zijn opdracht.

Verkooptrustee

82. Indien Jumbo er binnen [...] na het besluit van de ACM niet in slaagt één of meerdere door de ACM goedgekeurde koper(s) te vinden voor de af te stoten drie supermarkten, dan zal binnen een week na afloop van deze [...] aan een onafhankelijke verkooptrustee een door de ACM voorafgaand schriftelijk goedgekeurde onherroepelijke opdracht en volmacht worden gegeven om namens Jumbo de dan nog te verkopen supermarkten alsnog aan een onafhankelijke derde over te dragen binnen een termijn van [...]. De verkooptrustee zal de volmacht krijgen om de betrokken supermarkten tegen elke prijs te verkopen, bijvoorbeeld door middel van een veiling.
83. De benoeming van een onafhankelijke verkooptrustee zal slechts na voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de ACM geschieden. Jumbo zal de ACM alle relevante gegevens verstrekken die benodigd zijn om te beoordelen of de verkooptrustee voldoet aan de voorwaarden van punt 53 van de Richtsnoeren Remedies 2007 van de ACM. De verkooptrustee zal tweewekelijks aan de ACM rapporteren over de voortgang.

6.3 Beoordeling door de ACM

84. Door de verkoop van de winkels in Reusel en Eindhoven wordt de overlap op die mogelijke lokale markten weggenomen. In Reusel wordt de enige Jumbo-winkel verkocht en in Eindhoven de EMTÉ-winkel in de wijk Achtse Barrier.
85. In Veghel daalt het gezamenlijk marktaandeel van partijen als gevolg van de verkoop van vermelde winkel op deze mogelijke lokale markt naar circa 58% op basis van vvo en circa [50-60]% op basis van omzet. De ACM acht het aannemelijk dat dit marktaandeel, hoewel meer dan 50%, na de verkoop in voldoende mate gerelativeerd wordt door de volgende factoren. Van de zeven winkels in Veghel zijn er na de concentratie drie in handen van partijen. Er zijn naast de winkels van partijen in het centrum van Veghel drie andere supermarkten: AH, Lidl en Aldi. Als gevolg van de verkoop komt daar in het zuiden van Veghel nog een alternatief voor de winkels van partijen bij. Gelet op het aantal winkels van concurrenten in Veghel en de geografische ligging van de winkels acht de ACM het aannemelijk dat de winkels van Jumbo in Veghel na de verkoop voldoende zullen worden gedisciplineerd door de winkels van concurrenten.

6.4 Conclusie

86. Gelet op het bovenstaande heeft de ACM reden om aan te nemen dat met de wijziging van de melding de in de punten 52 tot en met 61 en 65 tot en met 68 geïdentificeerde mogelijke mededingingsproblemen zijn weggenomen.

7 Conclusie

87. Jumbo heeft aan de ACM gemeld dat Jumbo voornemens is zeggenschap te verkrijgen over bepaalde activa van EMTÉ.
88. De ACM concludeert dat de gemelde operatie binnen de werkingssfeer valt van het in hoofdstuk 5 van de Mededingingswet geregeld concentratietoezicht. Zij heeft geen reden om aan te nemen dat na wijziging van de melding deze operatie, onder de voorwaarden zoals beschreven in de punten 70 tot en met 83 van dit besluit, de daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze zou kunnen belemmeren.
89. Gelet op het bovenstaande stelt de ACM vast dat Jumbo geen vergunning nodig heeft voor het tot stand brengen van deze concentratie.

Datum: 26 juni 2018

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

w.g.

M. Denkers, BA MSc MBA
Directeur Directie Mededinging

Als u rechtstreeks belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar de rechtbank Rotterdam, sector bestuursrecht, Postbus 50951, 3007 BM Rotterdam. Dit moet u doen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit aan de bij de concentratie betrokken ondernemingen. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl.